

At tale til Børnene i det Maalføre, som de kjender

Taler

Olaus Eskeland

Dato

14 mai 1878

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Debatt om nynorsk som undervisningsspråk

- 1 Naar jeg forlangte Ordet i denne Sag, var det væsentlig fordi jeg i mine yngre Aar har sysselsat mig lidt med Børns Undervisning paa Landet. Jeg tror derfor at have nogen Erfaring om, hvilke Vanskeligheder Folkeskolen der har at kjæmpe med og overvinde. Til disse Vanskeligheder hører tildels Mangel paa
- 5 hensigtsmæssige og vel indrettede Skolelokaler og Mangel paa ordentligt Undervisningsmateriel, Vanskeligheder ved at faa en ordentlig Klasseinddeling istand, de hyppige Skoleforsømmelser og endelig Mangel paa Samvirken mellem Skole og Hjem. Men til disse Ulemper kommer ogsaa den, som bestaar i, at der undervises i Skolerne paa et andet Sprog end det, Barnet kjender;
- 10 Undervisningen sker i et Sprog, som for en stor Del er Barnet fremmed og ukjendt.

- Man følge mig blot til et Skolehus i en afsides liggende Bygd paa Landet, hvor Børnene ikke har hørt eller kjendt noget andet Maal før end det, de har tilegnet
- 15 sig af sin Moder. Naar Børnene paa et saadant Sted i 7-8 Aars Alderen kommer ind i Skolen, er deres Forestillingskreds saare liden, deres Ordforraad særdeles knapt og deres Evne til at udtrykke sig yderst liden. Den Afstængthed, hvori de voxer op, gjør, at de er meget tilbageholdne, forkuede og fortrykte, og det er da nødvendigt for Læreren at stige rigtig ned til dem, vinde deres Fortrolighed,
- 20 fremkalde deres Opmærksomhed og Eftertanke, vække og paavirke deres Aandsliv og idetheletaget søge at bidrage til, at de faar ham og Skolen kjær. Men skal dette kunne lykkes for Læreren, er det aldeles nødvendigt, at han taler til Børnene i deres Maalføre, som de kjender, og bruger Ord og Udtryk, som de forstaar. Derved vil han finde Vei til deres Sind, Hjerte- og Aandsliv; først
- 25 derved vil det lykkes ham at vinde deres Fortrolighed. De vil faa Frimodighed til at ytre sig, og deraf vil der kunne komme gode Frugter og en Vexelvirkning istand mellem Børn og Lærer. Derved vil Undervisningen lykkes til

Opmuntring for Læreren, til Tilfredshed for Forældrene og til Glæde og Gavn
for Børnene.

Anderledes stiller det sig, hvis Læreren enten ikke kan eller ikke vil benytte sig af
det Sprog, som Børnene kjender, men derimod holder sig til det stive Bogsprog;
da har de vanskeligt for at følge og forstaa ham; de vil mangle Frimodighed til at
ytte sig og vil ei heller formaa det; der kommer ingen Vexelvirkning istand
mellem Lærer og Børn; de vil sent kunne forstaa og lære at kjende Læreren, og
derved vil Undervisningen ikke komme til at bære rigtig Frugt. Dette er ogsaa
erkjendt i Komiteens Indstilling; men forholder det sig saa, da er der stor
Opfordring til, at det herefter bliver paaseet, at Undervisningen saameget som
muligt foregaar i det Maalføre, det Sprog, som Børnene forstaar og kjender.
Derfor har jeg været med paa at underskrive det Forslag, som vi nu staar
ligeoverfor. Jeg vil stemme for, hvad Komiteen i den Henseende har indstillet i
den af Repræsentanten fra Akershus foreslaaede Form.

Kilde

Stortingstidende 1878. Forhandlinger i Odelstinget, s. 317

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/at-tale-til-bornene-i-det-maalfore-som-de-kjender>